

XIII. Leo pápa Ő Szentségének apostoli körlevele a szabadkőművességről (Humanum Genus)

mű a Pázmány Péter Elektronikus Könyvtár (PPEK)
– a magyarnyelvű keresztény irodalom tárháza – állományában.

Bővebb felvilágosításért és a könyvtárral kapcsolatos legfrissebb hírekért
látogassa meg a <http://www.ppek.hu> internetes címet.

XIII. LEO PÁPA
Ő SZENTSÉGÉNEK
APOSTOLI KÖRLEVELE
A
SZABADKÖMÜVESSÉGRŐL.

ESZTERGOM, 1884.
NYOMATOTT BUZÁROVITS GUSZTÁVNÁL.

Impresszum

**XIII. Leo pápa
Ő Szentségének
apostoli körlevele
a szabadkőművességről
(Humanum Genus)**

A könyv elektronikus változata

Ez a publikáció az azonos című füzet elektronikus változata. Az eredeti füzet Esztergomban 1884-ben jelent meg Buzárovits Gusztáv nyomdájában.

A füzet nem tartalmazza a fordító nevét. De 1891-ben megjelenik a „*Szentséges Atyánknak, XIII. Leo pápának beszédei és levelei*” címe kötet (a Szent-István-Társulat kiadásában), mely Prohászka Ottokár fordítása. Abban a kötetben szerepel ez a a körlevél is – kissé rövidített formában (183–194. o.). A két szöveg összehasonlítása alapján mondhatjuk, hogy a fordító minden bizonnyal Prohászka Ottokár volt.

Az elektronikus változat függelékben tartalmazza a dokumentum eredeti latin változatát.

Tartalomjegyzék

Impresszum	2
Tartalomjegyzék	3
XIII. Leo pápa körlevele a szabadkőművességről	4
Függelék: Humanum Genus (latin).....	15

XIII. Leo pápa körlevele a szabadkőművességről

Tisztelendő Testvéreinknek, az egyetemes katolikus világ patriáráinak, prímásainak, érsekeinek és püspökeinek, kik az apostoli szentszékkal kegyelemben és közösségben élnek.

XIII. LEO PÁPA.

Tisztelendő Testvérek!
Üdv és apostoli áldás.

Miután az emberi nem, a gonosz szellem irigy incselkedései következtében, teremtőjétől s a mennyei javaknak adományozójától, Istentől, szájalomra méltólag elszakadt, két, nem csak különböző, de egymással merőben szemben álló táborra oszlott, melyeknek egyike állhatatosan az igazság és erény mellett, másika pedig e kettő ellen küzd. Az egyik Istennek földi országa, Jézus Krisztusnak igaz anyaszentegyháza, melynek ha igazán s úgy hogy örök üdvösségünket is biztosítsuk, tagjai lenni akarunk, Istent s az ő egyszülött Fiát teljes meggyőződésből és határozott akarattal kell szolgálnunk. A másik az ördögnek országa, melynek szolgálatában és hatalmában vannak mindazok, kik mesterök és ősszüleink gyászos példáját követve s az isteni, örökkévaló törvény előtt meghajolni vonakodva, törekvéseikben Istent nem ritkán mellőzik, sőt gyakran nyíltan fel is láznak ellene. Ezen ellentétes törvények hatása alatt, ellentétes irányt követő két városhoz hasonló, kétféle országnak természetét jól ismerte fel s jól jellemzé szent Ágoston, midőn azon tényezőt, mely minden egyesnek létet adott, élesen megkülönböztető rövidséggel ekként vonalozá körül:¹ „*A kétféle szeretet kétféle várost emelt magának: egy földit, az Isten megvetéseig elfajult önszeretet: egy mennyeit, az önmegvetésig felmagasztosult szeretet Isten iránt.*” E két város századokon át különböző fegyverekkel s váltakozó harcmóddal, bár nem mindig ugyanazon tüzellel és eréllyel küzdött egymás ellen, manap pedig azt tapasztaljuk, hogy a gonosz irányzatok pártolói mindnyájan összeesküdve, kettőztetett erővel működnek, miben őket a „Szabadkőművesek” elnevezése alatt ismeretes, világszerte elterjedt és erősen szervezett szövetkezet nemcsak ösztönzi, hanem hathatósan támogatja is. Terveiket ugyanis többé nem is titkolva, a legnagyobb vakmerőséggel Istennek szent tekintélye ellen felbujtogatják egymást s nyilvánosan és mindnyájunk szemeláttára oda törekesznek, hogy Istennek anyaszentegyházát végveszedelembé sodorják, hogy ekként, ha lehetne, a keresztény népeket végképpen megfosszák azon javak és jótéteményektől, melyeket a Megváltó, Jézus Krisztus szerzett nekünk. Ennyi csapás súlya alatt Isten iránti szeretetünk gyakran ily fohászt hoz ajkainkra:² „*Íme ellenségeid fölzendültek és a kik gyűlölnék téged, fejőket fölemelték. A te néped fölött gonosz tanácsot tartanak és a te szenteid ellen ármánykodnak. Mondják, irtsuk ki őket a nemzetek közül.*”

Ily válságos időben, midőn minden keresztény intézmény oly ádáz és állandó nyakassággal támadatik meg, kötelességünknek tartjuk jelezni a veszélyt, rámutatni az ellenségre s ravaszágával és tervével tőlünk telhetőleg szembeszállani, nehogy örökké vesszenek el azok, kiknek lelki üdve ránk van bízva s hogy Jézus Krisztusnak birodalma, melynek védelmére rendeltettünk, nemcsak fennálljon s sértetlen maradjon, hanem folyton öregbedve terjesztessék is e földön.

Elődeink, a római pápák, kik a keresztény népnek lelki üdve felett mindenha féltékenyen őrködtek, a támadásait titkos összeesküvés odúiból intező félelmetes ellenséget s ennek

¹ De Civit. Dei Lib. XIV, c. 17.

² LXXXII. zsolt. 2–4.

szándékait csakhamar felismerték; mint bölcsen előrelátó tanítók felszólaltak s jelezve a vést, óva inték a fejedelmeket és népeket, nehogy ezen család fogások és üzelmek miatt törbe essenek. Először is XII. Kelemen 1738-ban mutatott rá e veszedelemre,³ kinek ebbeli rendelkezését XIV. Benedek megújítva, saját tekintélyével erősíté meg.⁴ Nyomukban haladt VII. Pius,⁵ s XII. Leo, „*Quo graviora*” kezdetű (1825-diki március hó 13-án kibocsátott) apostoli rendeletében elődeinek ez ügybeni rendelkezéseit s nyilatkozványait egybefoglalva, örök időkre érvényeseknek nyilatkoztatta ki. Hasonló értelemben nyilatkoztak VIII. Pius,⁶ XVI. Gergely,⁷ ismételten pedig IX. Pius.⁸

Minthogy ugyanis ezen szabadkőműves szövetkezetnek természete és mibenvolta szembetűnő jelekből, egyes bírói esetek letárgyalásából napfényre került szabványai- s szertartásaiból, valamint bizonyos magyarázatokat s fejtegetéseket tartalmazó irodalmi termékekből, nemkülönben egyes beavatott egyéneknek tanúbizonyságaiból is eléggé felismerhető volt, ezen apostoli szentszék nyíltan kárhoztatá azt, kijelentvén, miszerint a szabadkőműves szövetkezet, amely jog- s törvényellenesen keletkezett, épp oly veszedelmes, nem csak a keresztény egyházra, hanem az államra nézve is; egyúttal pedig a súlyosban vétkezők irányában alkalmaztatni szokott büntetések terhe alatt határozott szabványokban megtiltá, hogy valaki ezen szövetkezet tagjainak sorába lépjen. Viszont a szövetkezetnek tagjai emiatt haragra lobbánván, azon reményben, hogy e nyilatkozványoknak hatályát, azokat részint megvetve, részint rágalmozva vagy kikerülniök vagy legalább meggyengíteniök sikerülend, arról vádolák az azokat kibocsátó pápákat, hogy nyilatkozataikban az igazságosságot, vagy legalább a kellő mértéket tévesztik vala szem elől. Ekként iparkodtak XII. Kelemen, XIV. Benedek, valamint VII. és IX. Pius apostoli rendeleteinek tekintélyét csorbítani, hatásuk élt venni; csakhogy magában a szövetkezetben is találkozottak, kik bár önkénytelenül, mégis bevallották, hogy a mit a római pápák tettek, a katolikus hit és erkölcsan szempontjából jogosan történt. Egyetértett a római pápákkal több fejedelem és hatalmas államférfiú is, kik a szabadkőműves szövetkezetet majd a szentszék által elítéltetni kívánták, majd saját törvényeikkel kárhoztatták, amint ez Németalföldön, Ausztriában, Svájcban, Spanyol- s Bajorhonban, Savoyában, valamint Olaszhon egyéb részeiben is történt.

De mindezek mellett kiváló figyelmet érdemel azon körülmény, hogy elődeinknek ezen bölcs előrelátását a dolgoknak végkimenetele egész teljében igazolá. Előrelátó s atyai gondoskodásuknak ugyanis nem volt mindig s mindenütt óhajtott eredménye, minek oka részint a bűnösöknek ravaszságában s tettetésében, részint másoknak, még pedig azoknak meggondolatlan könnyelműségében keresendő, kiknek leginkább érdekekben állandott a dolgok menetét éber figyelemmel kísérni. Innen van, hogy a szabadkőműves szövetkezet másfél évszázad alatt minden várakozás ellenére annyira elterjedt s épp oly ravaszul, mint arcátlanul a társadalom minden osztályába betolakodván, egyes államokban az uralmat magához ragadta. E gyors s félelmetes előrenyomulása tényleg megszülé azon veszedelmet az egyház, a fejedelmek hatalma és a közjóra nézve, melyet elődeink már régen előre láttak. Mert annyira jutott a dolog, hogy nem ugyan az egyházat, melynek sokkal szilárdabb alapja van, semhogy emberi hatalom megejthetné; de igenis az államokat kell féltetni, melyekben a

³ Const. In eminenti, 1738. április 24.

⁴ Const. Providas, 1751. máj. 18.

⁵ Const. Ecclesiam a Jesu Christo, 1821. szept. 13.

⁶ „Traditi” kezdetű, 1829. május hó 21. kibocsátott körlevelében.

⁷ Mirari kezd. 1832. aug. 15. kibocs. klevelében.

⁸ „Qui pluribus” kezd. 1846. november hó 9. kelt körlevelében; továbbá „Multiplices inter” kezd. 1865. szept. 25. tartott Allocutiójában sat.

szóban levő vagy attól nem igen különböző szolgálai szerepet játszó egyéb szövetkezetek, mint annak eszközei uralkodnak.

Ez oknál fogva, mihelyt az egyház kormányzatát átvettük, szükségesnek láttuk, sőt éreztük, tekintélyünk hatalmával ellenállani eme nagy veszedelemnek. Valóban gyakrabban kerestük az alkalmat, hogy üldözőbe vegyük ama tanok egyes tételeit, melyekre a szabadkőműves vélemények elfajultsága befolyást gyakorolt. Így vállalkoztunk „*Quod Apostolici muneris*” kezdetű encyclicánkkal a socialisták és communisták rémtanainak cáfolására; gondunk volt továbbá arra, hogy a családi frigynek sokak által csak homályosan ismert valódi és tiszta fogalmát, amennyiben annak gyökere s forrása a házasságban keresendő, megvédjük és értelmezzük; végre „*Diuturnum*” kezdetű encyclikánkban tárgyaltuk a keresztény bölcsesség alapelveire fektetett politikai hatalom lényegét, mely természeténél fogva a népek és fejedelmek jólétével elválaszthatatlanul van összeforrasztva. Most pedig elődeink példáján buzdulva arra határoztuk el magunkat, hogy a szabadkőművesség egyesületét, ennek egyetemes tanát és céljait, eljárási módjait és terveit választva tanításunk tárgyául annak káros hatását kellően megvilágítsuk, és így e gyászos társadalmi bajnak veszélyes következményeit eltávolíthassuk.

Vannak különböző szövetkezetek, melyek habár névre, szokásra, alakra s eredetre nézve egymástól különböznek, mégis miután céljaik azonossága s főbb tantételeik hasonlatossága miatt együvé tartoznak, lényegileg megegyeznek a szabadkőművesek szövetkezetével, mely amazoknak mintegy központul szolgál, melyből mindazok kiindulnak és a hová ismét visszatérnek. Mert habár ezek most már nem is lappanganak homályban, de sőt az emberek szemeláttára, világos nappal is tartják üléseiket, majd folyóirataikat is kiadják, mégis a dolog lényegébe hatolva, be kell vallanunk, hogy a titkos szövetségek jellegével bírnak. Sok titkoszerű van ugyanis azokban, miket féltékenyen iparkodnak elfátyolozni nemcsak idegenek, hanem a tagtársak zöme előtt is, milyenek legtitkosabb és legvégsőbb céljaik, az egyes osztályok nagymesterei, egyes titkos és bizalmas összejöveteleik, úgyszintén határozataik s ezek keresztülvitelének módja s eszközei. Ide tartozik a tagok jogainak, köteleiségeinek s hivatalainak nagy különbsége, ide a fegyelmi szigor, mellyel kormányoztatnak. A beavatandók kötelesek ünnepélyesen ígérni, sőt esküvel fogadni, hogy soha senkinek és semmiféleképpen sem fogják elárulni a tagtársakat, a jelvényeket és tanokat. Így törekednek a szabadkőművesek, mint hajdan a Manicheusok, állandó furfanggal és tettetéssel önmagukat elrejtetni, hogy róluk övéiken kívül senkinek se legyen tudomása. Fölkeresik a rejtek helyeket; fölveszik a tudósok és bölcsek álarcát, hogy művelteknek látszassanak; nyelvökön hordják a magasabb műveltség szavait és a szűkölködők iránti szeretetet és fennen hirdetik, hogy egyedüli céljuk a tömeg jólétét elősegíteni s a polgári társadalom előnyeiben a lehető legtöbbeket részesíteni. Azonban ha ez mind igaz is volna, még sincs mindezekben felölélve minden céljuk.

A fölavatottaknak azonfölül meg kell ígérniök és fogadniok, hogy vezéreik- és mestereiknek a legnagyobb készséggel és bizalommal szót fogadnak, minden jeladásukra készen állnak, parancsaikat teljesítik, ellenkező esetben készek bármily kínos büntetést, sőt magát a halált is elszenvedni. És csakugyan a titkok elárulóit s a parancsszónak ellenszegülőket nem ritkán ki is végezik és pedig oly vakmerőség- és ügyességgel, hogy a gyilkos a körültekintő és a büntények megtorlására rendelt igazságszolgáltatást is nem egyszer kijátssza. Már pedig színlelni és a homályban lappangani, az embereket a nélkül, hogy őket tájékoztatnák, miről van a szó, mint rabszolgákat a legszorosabb hitre lekötni, őket idegen önkénynek alávetve minden gonosz tette fölhasználni, a bűn büntetlenségének örve alatt kezökbe gyilkot nyújtani, mindez oly gonoszság, mely a természetes rendbe ütközik. A miért maga a józan ész is világosan meggyőz bennünket arról, hogy a szövetkezet, melyről szólunk, a természetes igazsággal és tisztességgel homlokegyenest ellenkezik. Ámde még más érvek is bizonyítják, hogy a szabadkőművesség lényegében ellentétben áll a

becsületességgel. Mert bármily ügyesen és ravaszul tudjanak is az emberek titkolni és bizonyos megszokott könnyúséggel hazudni, még sem kerülhető el, hogy valamely működő ok nem volna valamiképp megvilágítható, azokból, amiket létrehozott. „*A jó fa rossz gyümölcsöt nem teremhet, sem pedig a rossz fa jó gyümölcsöt.*”⁹ Már pedig a szabadkőművesség veszélyes és igen keserű gyümölcsöt hozott létre. Mert a fent elősorolt csalhatatlan jelekből is kiviláglik, mi az ő végcéljuk, nem egyéb t. i. mint alapostul felforgatni a keresztény intézmények által megteremtett vallási és állami rendet, s helyébe saját kényük szerint a pusztá természetelviség tanainak alapján újat létesíteni.

A mit a szabadkőművességről eddig mondtunk és mondani fogunk, azt nem annak egyes követőiről mondtunk, hanem általában az egész, sok rokon társulatot egyesítő szabadkőműves szövetezetről. Mert az egyes követők közt lehetnek számosan, a kik, bár bűnösök, azért mert ilyen társulatokba léptek, mindazonáltal a társulat gonosz tetteiben közvetlenül nem részesek, s annak főcélját nem is ismerik. Hasonlóképp az egyes társulatok közt is lehetnek olyanok, melyek bizonyos végső következtetéseket nem helyeselnek, pedig azokat mint közös elveikből szükségképpen folyókat, hacsak undokságuk vissza nem riasztaná, el kellene fogadniok. Továbbá némely társulatoknak idő- és helyviszonyok miatt kevesebbel kell beérniök, mint a mennyit maguk óhajtanának vagy más társulatok elérnek: ámde azért nem szabad hinni, hogy ezek nem tartoznak a szabadkőműves szövetezethez, mivel ezt nem annyira a végrehajtott és bevégzett tények, mint inkább a tanok szerint kell megítélni.

Már pedig a természetelvieknek, mint ez elnevezés maga is mutatja, főtételük az, hogy mindenben és mindenütt az emberi természet és emberi ész az egyedüli tanító és irányadó. Ezt állítván, az Isten iránti kötelességekkel mit sem törődnek, vagy pedig azokat téves és ingatag véleményeikkel fölforgatják. Tagadják ugyanis, hogy az Isten valamit kinyilatkoztatott volna, vallási hitcikkelyt el nem fogadnak, semmit, a mit az emberi ész föl nem fog, igaznak nem tartanak, semmiféle tant, melynek a hivatal tekintélye miatt hinni kellene, el nem ismernek. Minthogy pedig a kath. egyháznak egyedül sajátos kötelessége az Istentől nyert tanokat, a tanítás tekintélyét az üdvösség egyéb égi segédeszközeivel együtt teljesen fölhasználni és sértetlenségében megőrizni és megvédeni, éppen azért amaz ellenségek dühe és támadásai leginkább ellene irányulnak.

Nézzük most, mit tesznek a szabadkőművesek a vallási dolgokban különösen ott, hol nagyobb szabadságot engednek nekik s ítélje meg mindenki valjon tényleg nem hajtják-e végre a materialisták tanait. Régóta s makacs következetességgel azon vannak, hogy az egyháznak tanítói tisztjét s tekintélyét az államban tehetetlenné tegyék s ez okból folytonosan hirdetik és sürgetik, hogy az egyház az államtól teljesen elválasztandó s ezzel kizárják az egyház üdvös befolyását a törvényhozásból és az állam kormányzásából s nekik tulajdonítandó, hogy az államok az egyház tanai és intézményeinek mellőzésével szerveztetnek. S nem érik be azzal, hogy az egyház vezérletét visszautasítják, hanem azt ellenséges támadásaikkal folyton sértik is. És valóban büntetlenül szabad megtámadniuk a katolikus vallás alapigazságait szóval, tollal és iskolákban, nem kímélik az egyház jogait s nem kegyelmeznek Istentől rendelt előjáróinak. Az egyház önkormányzati szabadságát a lehető legszűkebb korlátok közé szorítják oly törvények által, melyek láthatólag ugyan kevésbé zsarnokiak, de tényleg a szabadság elnyomására hozattak. Hasonlóképp látjuk, hogy a papságot külön és súlyos törvényeknek vetik alá, úgy hogy az napról-napra számra nézve mindinkább kevesbedik és szűkülködik, az egyház javainak maradványait sérelmes rendszabályokkal megszorították, s megengedték, hogy az állam azokkal kénye kedve szerint rendelkezessék, látjuk végre a szerzetesrendeket eltörölve, szétszórva. Az esztelenség dühe

⁹ Sz. Máté VII. 18.

azonban leginkább az apostoli szentszék és a római pápa ellen irányul. Ezt ugyanis mindenekelőtt hamis ürügyek alatt világi hatalmától, szabadságának és jogainak eme védpaizsától megfosztották, majd sérelmes és a folyton növekedő nehézségek következtében türehtelen állapotba sodorták, míg végre odáig jutottunk, hogy a titkos társulatok tagjai nyíltan is hirdethetik azt, a mit sokáig titokban forraltak, hogy t. i. el kell törölni a pápák egyházi hatalmát is, sőt végleg ki kell irtani magát az isteni jogon alapuló pápaságot. E tényről, ha egyebek nem is volnának, eléggé tanúskodik a beavatottak bizonyossága, kik közül sokan már máskor is s legújabbán ismét bevallották, hogy a szabadkőművesség célja, engesztelhetetlen gyűlölettel üldözni a katholicismust s hogy addig meg nem nyugodnak, míg mindazt ki nem irtják, a mit a római pápák a vallás oltalmára rendeltek. És ha talán a fölveendő tagoktól nem is követelik, hogy határozott alakban mondjanak le katholicus hitokról, ez távolról sem ellenkezik a szabadkőművesek titkos céljaival, hanem inkább előmozdítja azokat. Így szedik rá ugyanis az együgyűeket s kevésbé óvatosakat s körükbe még sokkal többeket becsalnak. Azzal pedig, hogy akárkit felekezeti különbség nélkül vesznek föl, tetteleg terjesztik korunk ama nagy tévelyét, hogy semmit sem kell törődni a vallással s hogy egyes vallások között semmi különbség sincs. Ezen eljárásukkal végveszélyt hoznak minden vallásra, leginkább pedig fenyegetik a katholicus vallást, mely egyedül igaz lévén a többiekkel jogsérelem nélkül nem egyenértékesíthető. De a naturalisták itt meg nem állapodnak. A legfontosabb kérdések körül vakmerően haladván a tévely útján, akár az emberi természet tehetetlensége következtében, akár pedig mivel az igazságos Isten bünteti kevélységüket, rohamosan hanyatlanak a legszélsőbb végletekbe. Innét van, hogy rendszerökben azon igazságok bizonyossága és alapja is elenyészik, a miket az emberi ész természeti világánál fogva megismer, milyenek kétségkívül az Isten léte, az emberi lélek szellemisége és annak halhatatlansága. Már pedig a szabadkőművesek ugyan azon tévelyek zátonyára jutnak. Mert jóllehet általában vallják ugyan Isten létét, tetteikkel mégis bizonyítják, hogy ez nem belső s erős meggyőződésük. Nem tagadják ugyanis, hogy Isten létezésének kérdése köztük a legnagyobb viszályoknak oka; s tudvalevő dolog, hogy legújabbán is, éppen e kérdés miatt, nem kis veszekedés volt táborukban. Tényleg azonban a szabadkőművesség egyes tagjainak megengedi, hogy szabadon vallhassák és védhessék Isten létét vagy nemlétét, és azokat, a kik Isten létét szemtelenül tagadják, épp úgy minden nehézség nélkül veszik föl, mint azokat, kik Istenben hinni látszanak ugyan, hanem róla téves fogalmuk van, mint a pantheistáknak; a mi nem egyéb, mint az istenségnek bizonyos torzképét elfogadni, de tényleg annak létét megtagadni. Ha pedig ezen egyedüli erős alap egyszer meggyöngíttetik vagy végleg megdöntetik, szükségképpen inognak azon igazságok is, miknek megismerésére maga a természet vezet, minők, hogy a mindenség Isten szabadakaratóból létezik, a világot isteni gondviselés kormányozza, hogy a lélek el nem enyészik és hogy e földi életet más, örökkévaló élet váltja föl. Könnyen beláthatjuk mivé lesznek a magán- és a közkerkölcök, mihelyt ismereteink és tetteink ezen természeti alapelvei elenyésznek. Hallgatással mellőzzük az isteni erényeket, miket az isteni kegyelem különös ajándéka nélkül sem nem gyakorolhatunk, sem meg nem szerezhünk, miknek természetesen nyomára sem akadunk azokban, kik az emberi nem megváltását, az égi kegyelmet, a szentségeket és a mennyei boldogságot tagadják, mert azt nem ismerik. – Szóljunk most a természeti törvényből folyó kötelmekről. Isten a világ teremtője és kormányzója, a természeti rendet fenntartó és annak megzavarását tiltó örök törvény, az embereknek a mulandóknál sokkal fölségesebb és az érzékiek fölé helyezett végcélja, ezek az igazságosságnak és erkölcsnek kútforrásai és alapelvei. Ha ezek mellőztetnek, a mint ezt a naturalisták és szabadkőművesek teszik, a jog- és jogtalanságról való fogalom elhomályosul és támaszát veszti. És valóban a szabadkőművesek által kizárólagosan helyeselt erkölcsstan, melynek szellemében ők az ifjúságot nevelni akarják, nem más, mint a melyet polgárinak, függetlennek és szabadnak neveznek; vagyis amelyből a vallás eszméje teljesen ki van zárva.

Ámde mennyire tehetetlen és erőtlen ez és mennyire változik a szenvedélyek különféle befolyásai alatt, eléggé látjuk a már is jelentkező szomorú gyümölcsökből. Ahol ugyanis az kiszorítván a keresztény nevelést, szélesebb tért foglalt, ott csakhamar pusztulnak a keresztény erkölcsök, elhatalmasodnak a tévelyek sötét rémei és vakmerően üti fel fejét a gonoszság. E fölött általános a panasz és kesergés s ezt kézzelfogható tények által kényszerítve, akaratok ellenére is kénytelenek sokan elismerni.

Minthogy továbbá az eredeti bűnnel beszennyezett emberi természet sokkal hajlandóbb a bűnre, mint az erényekre, az erkölcsiséghez szükségképp megkívántatik, hogy megzabolázzuk a lélek háborgó indulatait s kívánságait alárendeljük az észnek. És ezen küzdelemben sokszor kell megvetnünk a földi javakat, el kell viselnünk a legnagyobb fáradalmakat és nehézségeket, hogy a győzedelmeskedő ész mindig megtartsa a fölényt. De a naturalisták és szabadkőművesek semmit sem hívnak abból, amit Isten kinyilatkoztatásából tudunk, tagadják, hogy az emberi nem ősatya vétkezett volna s azt tartják, hogy az ember szabadakarata erejében meg nem fogyatkozott s nem hajlandó a rosszra.¹⁰ Sőt ellenkezőleg annyira magasztalják a természet erejét és fenségét, hogy egyes egyedül benne helyezik az igazság kútforrását és szabályát annyira, hogy képzelni sem képesek, hogy indulataink megfékezése s kívánságaink zabolázása végett folytonos harcra és csüggedést nem ismerő kitartásra van szükségünk. Innét van, hogy a test szenvedélyeinek oly sok csábót nyújtanak a minden illem és szemérem nélkül szerkesztett újságokban és könyvekben s az érzékcsiklandó színi játékokban; a valóság (verismus) örve alatt ledér eszméket csempésznek be a művészetekbe; s ily módon finomul kieszelt fortéllal az elpuhult és kéjelgő testnek tápot nyújtva gyönyörérzékének hízelegnek, hogy annál könnyebben elaltassák az elcsábított erényt. Es habár gonoszul cselekesznek is, abban mégis következetesek, hogy ellökvén maguktól a mennyei javak reményét, üdvüket a mulandókba helyezik és a föld rögéhez tapadnak. Mindezt, amit mondtunk, megfelelőleg bizonyítják az általuk elejtett szavak, miknek nem annyira tartalma, mint vakmerősége lep meg. Miután pedig álnok és csalárd embereknek senki sem szokott oly szolgálilag engedelmeskedni, mint azok, kik a szenvedély uralma alatt egészen elfajultak s szellemileg megtörtek, olyanok sem hiányoztak a szabadkőművesek táborában, kik nyíltan hirdették, miszerint minden módon arra kell törekedni, hogy a néptömeg tervszerűen a bűnök korlátlan szabadsága által kielégíttessék, hogy ezáltal bármily gonosztettekre eszközül szabadon fölhasználhassák.

Ami a családi életet illeti, erre nézve a naturalisták tana következőkben foglalható össze. A házasság a közönséges üzleti szerződések körébe tartozik és joggal fölbontható a szerződő felek kénye-kedve szerint; a házasságügyi törvénykezés az államot illeti meg. A gyermekek nevelése minden vallás kizárásával történjék; mindegyiknek szabad választására bizassék, hogy midőn életkorát eléri, kövesse azt, amely neki tetszik.

Ugyanezen elveket követik a szabadkőművesek is, s nemcsak vallják, hanem minden törekvésüket oda irányozzák, hogy azokat az életben is érvényre emeljék. Sok, még pedig katolikus államban is, csak a polgárilag kötött házasságok érvényesek, másutt ismét a törvény megengedi a házassági kötelék felbontását és ismét másutt arra törekednek, hogy a fölbonthatóság mielőbb megengedtesse s ekképp rohamosan oda jutnak, hogy a házasság mivolta s lényege egészen meg fog változni, s nem lesz egyéb állhatatlan s ingadozó viszonynál, melyet majd a bűnös kéjvágy megteremt, majd a változó fölbonthat.

A szabadkőművesek azonkívül minden erővel arra törekednek, hogy az ifjúság nevelését is magukhoz ragadják. Tudják ugyanis, hogy az ifjúság gyengéd lelkületét tetszésök szerint idomíthatják és kényök-kedvök szerint hajlíthatják, s hogy ennél nincs alkalmasabb eszköz oly polgárok nevelésére, minőket ők óhajtanak. Amiért is semmi befolyást s felügyeletet sem

¹⁰ Conc. Trid. Sess. VI. De Iustif. c. 1.

engednek az egyház szolgálóinak az ifjúság oktatására és nevelésére s sok helyen máris keresztülvitték, hogy az egész nevelés világiak kezébe tétetett, hogy az erkölcsök képzésébe semmiképp sem folyjanak be ama legmagasztosabb és legszentebb kötetmek, melyek az embert Istenhez fűzik.

Következnek az állambölcseleti tanok. Itt ismét azt vallják a naturalisták, hogy az emberek mind egyenjogúak s semmiben sem különböznek egymástól; természeténél fogva mindenki egyenlően szabad, senkinek sem áll jogában másnak parancsolni és erőszakot követni az emberi nemben az, ki a tekintélyt máshonnan származtatja, mint az emberektől. Minden tehát a szabad nép akaratától függ; a nép a hatalom és jog viselője olyannyira, hogyha a nép akarata megváltozik, az uralkodókat még akaratuk ellenére is szabad trónjaiktól megfosztani. Minden polgári jognak és kötelességnek kútforrása s alapja a nép és az újkor tanai szerint szervezett államhatalom. Az államnak azonkívül atheusnak, vallástalannak kell lennie; a vallások különféle alakjaiban, semmi ok sincs arra, miért részesüljön előnyben az egyik a másik fölött, miután azok különben is egyenértékűek.

S hogy mindezeket a szabadkőművesek is vallják s eszerint iparkodnak szervezni az államokat is, sokkal jobban ismeretes, sem hogy bővebb bizonyításra szorulna. Régóta ugyanis minden erővel s eszközzel erre törekednek s ezzel utat törnek azoknak, kik a legnagyobb szélsőségeket sürgetik, úgymint a javaknak fölosztását és közösségét, a társadalmi osztályok és vagyonskülönbség eltörlését.

Mi tehát a szabadkőművesség s mily utakon jár, eléggé látható azokból, amiket röviden érintettünk. Főelveik annyira és oly szembevethetően ellenkeznek a józan ésszel, hogy azoknál károsabbak nem is képzelhetők. Őrületes istentelenség s legvakmerőbb gonoszság ugyanis ki akarni irtani az Isten által alapított vallást, megsemmisíteni az ő örökké tartó egyházát s tizennyolc század után visszaállítani a pogányságot az ő erkölcsével és szokásaival. S nem kevésbé megdöbbentő s még kevésbé elviselhető dolog, hogy a Jézus Krisztus által kegyesen nyújtott jótéteményeket nemcsak egyesektől, hanem a családok- és államoktól is elvonják; ama jótéteményeket, miket még ellenségeink is kénytelenek a legnagyobbak gyanánt elismerni. Az ily őrületes és sötét szándéklatokból látni, hogy őket is ugyanazon engesztelhetetlen gyűlölet és bosszúvágy vezérli, melytől a gonosz szellem, a sátán, Krisztus Urunk irányában ég. Éppúgy nem mondható egyébnek az emberiség meggyalázásánál és szégyenteljes bukásba való kergetésénél a szabadkőművességnek ama másik célja, mely nem egyéb, mint az igazság és becsületesség alapjának ledöntése és közreműködésök azokkal, kik oktalan állatok módjára megengedhetőnek tartják mindazt, ami nekik tetszik. Méginkább növelik a bajt ama veszélyek, melyekkel úgy a családi tűzhelyet, mint az államot fenyegetik. Mint ugyanis más alkalommal kimutattuk, a házasságot minden nép mindig szent és vallási intézménynek tekintette, melynek kötelékét fölbonthatni tiltják az isteni törvények. Kimutattuk, hogy ha szabad a házasságot fölbonthatni, szükségképp megzavartatik a családi élet s folytonos viszályok színhelyévé válik; elveszti méltóságát a nő s bizonytalanná lesz a gyermekek sorsa. – Semmit sem törődni a közéletben a vallással, az állam ügyeinek vezetésénél, a kormányzásnál semmi tekintettel sem lenni Istenre, mintha az nem is léteznék, oly vakmerő istentelenség, minőt még a pogányok sem ismertek, kik annyira át voltak hatva isteneik létezésével – s a nyilvános vallás szükségességétől, hogy könnyebben képzeltek várost alap, mint államot Isten nélkül. És valóban az emberi társadalom, melyre természetünkénél fogva utalva vagyunk, Isten, annak teremtője által rendeltetett s mindazon számtalan javak, melyekben a társadalom bővelkedik, ő benne mint legfőbb okban és kútforrásban bírják minden erejüket és tartósságukat.

Ennélfogva valamint az egyeseket, éppúgy az államokat is maga a természet szava inti, hogy Istent tiszteljék és imádják, mert tőle nyerték létüket és ennek javait. Épp azért nemcsak jogtalanságot és oktalanságot követnek el, hanem képtelenségbe is esnek azok, kik a társadalmat minden vallási köteléktől függetleníteni akarják. Mivel pedig az ember Isten által

társas életre van teremtve s a kormányhatalom oly szükséges kapcsa a társadalomnak, hogy ez anélkül okvetlenül fölbomlanék, szükségképp következik, hogy a hatalom tekintélye ugyanattól származik, a kitől származott maga a társadalom. Amiből ismét önként folyik, hogy az, aki a hatalmat gyakorolja, akárki is legyen az, Istennek szolgája. Amiért is a törvényes hatalom igazságos intézkedéseinek épp úgy kell engedelmeskedni, mint a világot kormányzó Isten akaratának, mert így követeli ezt az emberi társadalomnak rendeltetése és célja, s egyenesen ellenkezik az igazsággal azon állítás, mintha a népnek tetszése szerint szabad volna megtagadni az engedelmisséget. Hasonlóképp senki sem kételkedik a fölött, hogy az emberek, tekintve közös eredetüket s természetüket, közös végcéljokat és az abból folyó kötelelességeket és jogokat, mind egyenlők. Mivel azonban nem lehet mindegyiknek egyenlő képessége, s egyik a másiktól különbözik a lélek és test tulajdonaira nézve, s mivel az egyesek hajlamaiban, az akarat és természet nyilvánulásaiban számtalan különféleséget észlelünk, semmisen ellenkezik annyira a józan ésszel, mint azt akarni, hogy mindnyájan egy és ugyanazon hivatásnak éljenek és az emberi társadalom az osztályok eltörlésével, a teljes egyenlőség szabályai szerint szerveztessék. Valamint az emberi test, ha azt a maga egészében tekintjük, különböző tagokból áll, melyek alakjukra s rendeltetésökre nézve különböznek ugyan egymástól, együttvéve s rendeltetésök szempontjából azonban összhangzó egészet képeznek, mely kellemesen hat a szemre, üdvösen működik s okvetlenül szükséges is: épp úgy az emberi társadalomban megszámlálhatatlan az egyes osztályok közti különbség, miket ha mind egyenlőknek tekintenénk s mindenkinek saját akaratát szabad volna érvényesíteni az állam valóságos torzképet nyújtana; ellenben ha különféle rangfokozatokba s osztályokba osztva, törekvéseikben, iparkodásaikban mindegyik saját hivatásának körén belül a közös jónak előmozdítására egyesülnek, jól rendezett és a természeti törvénynek is megfelelő állam képét tüntetik elő.

Egyébiránt a fölemlített forradalmi tévelyekből a polgári társadalomra a legnagyobb veszély származhatik. Mert eltűnván az Isten és törvényeinek félelme, az emberek megvetik a fejedelmek tekintélyét, és ha megengedjük a zendüléseket s minden vágy szabadon kielégíthető, akkor csak a büntetés félelme fogja fékezni az embereket s ez szükségképpen a fönnálló társadalmi rend gyökeres felforgatását fogja maga után vonni, sőt csakugyan ezt akarják már s ezen törik fejőket a jelen társadalom megrontásán fáradozó communisták és socialisták egyesült seregei. Ne mondja a szabadkőművesség, hogy ezeknek szándékaitól idegen, mert hiszen elveiket javallja s tanainak lényege közös a vagyonközösség hirdetőivel. Ha nem rögtön, vagy nem is mindenütt esnek ezen végletekbe, nem elveiknek s nem is nekik lehet ezt tulajdonítani, hanem az isteni vallás hatalmának, melyet kioltani nem lehet, és a józan emberek azon részének, kik a titkos társulatok rabságától irtózva, örült igyekezeteiknek állhatatosan ellenállanak.

Vajha az emberek gyümölcséről ítélnék meg a fát s megismernék így a minket fenyegető romlást, s látnák a jövőben rejlő veszélyeknek magvát és kezdetét. Az ellenség ravasz és álnok; itt a népnek, amott a fejedelmeknek hízeleg, mindkettőt szép szavakkal hitegeti és fogva tartja.

A királyokhoz a barátság örve alatt közeledvén, azt akarják a szabadkőművesek, hogy a királyok segédkezet nyújtsanak nekik a katholicismus elnyomásában; és hogy erre mindinkább ösztönözzék, azt a megátalkodott rágalmat hirdetik, hogy az egyház bitorolni akarja a fejedelmek jogait. Uralmukat ily módon biztosítván, vakmerően kezökbe kerítették az állami hatalmat, aláásták a birodalmak alapjait, sőt készek voltak üldözni, meggyalázni, elűzni a fejedelmeket, mihelyt másképpen intézkedtek, mintsem nekik tetszett. Hasonlóképpen behálózták a népeket is. Tele torokkal szabadságot, jólétet hirdetve, azt állították, hogy az egyház és a fejedelmek okai a nép szolgaságának és szegénységének, azután a népnek odakiáltották, hogyha sorsán javítani akar, mindkettőt ostromolja, megdöntse. Mindazonáltal a kilátásba helyezett dolgokra nézve, nagyobb volt a remény, mint

az eredmény, sőt inkább elnyomatván a nép, nyomorúságában még azon vigasztalást is kénytelen nélkülözni, melyben a keresztény intézmények mellett könnyen és bőven részesülhetett volna. Ámde, mindazok, akik az istenileg megállapított rend ellen fölláznak, kevélységükért rendszeren úgy büntetettek, – hogy éppen ott bukkannak nyomorra, ahol áldást vártak s merész vágyaiknak megfelelő életet.

Az egyházat pedig, mivel azt tanítja, hogy az emberek, első sorban Istennek, a legfőbb királynak tartoznak engedelmeskedni, azon hamis váddal illetik, mintha a fejedelmek hatalmát irigyelné, vagy azok jogaiból részt követelne. Pedig az egyház lelkiismeretbeli kötelességnek hirdeti azt, hogy az államnak megadjuk azt, ami őt megilleti. Hogy pedig az állami hatalmat Istentől származtatja, ezzel a királyok tekintélyét csak növeli és a polgároknak hatalom iránti hűségét és kegyeletét nem kis mérvben fokozza. Az egyház a béke barátja, az egyetértés ápolója, mindenkit anyai szeretettel felölel, és egyedül a halandók üdvét tartja szem előtt; azt tanítja, hogy az igazságnak karöltve kell járnia az irgalommal, az uralomnak a méltányossággal, a törvénynek a mérséklettel; tiltja a jogsértést, parancsolja a közrend fenntartását, és a szegények nyomorát magán úton épp úgy mint társadalmi úton enyhíti. „Ámde, mondja szent Ágoston, sokan azért vélik vagy akarják elhitetni, hogy a keresztény tan a közjót elő nem mozdítja, mert nem akarják, hogy ennek erős alapján nyugodjék az állam, hanem inkább a gonosz tettek büntelenségén.”¹¹ Ezeket látva, az illenék a bölcs állami hatalomhoz és a közjó érdekében üdvös is volna, ha a fejedelmek és népek nem szövetkeznének a szabadkőművesekkel az egyház megrontására, hanem inkább az egyházzal a szabadkőművesek támadásainak visszaverésére.

Bármi történjék is, tisztelendő testvérek, ezen súlyos és általánosan elterjedt bajjal szemben a mi kötelességünk gondosan kutatni a gyógyszereket. És mivel meg vagyunk győződve, hogy a legjobb és legalkalmasabb gyógyszer isteni vallásunk hatalmában rejlik, melyet a szabadkőművesek annál inkább gyűlölnék, mentől inkább irtóznak tőle, azért azt hisszük, hogy ez a legelső védszer a közös ellenséggel szemben. Ennélfogva a mit elődeink, a római pápák a szabadkőművesek célzati- és törekvéseinek megakadályozására határoztak, amiket az ő társulataiktól való őrizkedés és tartózkodás céljából szentesítettek, mindazokat mi is egyenkint és összesen jóváhagyjuk és apostoli tekintélyünkkel megerősítjük. Mindenekfölött pedig bizván a keresztények engedelmességében, mindenkit saját üdvösségére kérünk, hogy vallásbeli kötelességének tekintse hajszálnyira sem távozni azoktól, miket az apostoli szentszék ez ügyben előír.

Titeket pedig, tisztelendő testvérek, kérve kérünk, hogy velünk egyesülve minden módon iparkodjatok kiirtani ezen a társadalom minden rétegén rágódó mérget. Vegyétek oltalmatok alá Isten dicsőségét, felebarátunk örök üdvösségét, miket ha küzdelmeitek céljául fogtok tekinteni, nem hagy el titeket sem az erély, sem a bátorság. Bölcsességetekre bízunk annak megítélését, mi módon háritandók el az akadályok. De miután állásunk tekintélyéből folyó kötelességünk, hogy e tekintetben alkalmas segédeszközöket is nyújtsunk, a következőket tartsátok szem előtt.

Először is minden takargatás nélkül ki kell mutatni miben áll a szabadkőművesség; szóval, tettel, pásztorlevelekkel föl kell tártani az enemű társulatok fogásait, csábszereit, véleményeik gonoszságát, tetteik utálatos voltát. Több elődünk immár sokszor kimondotta, hogy aki katolikus hitét és lelkének üdvét szívéen viseli, semmi szín alatt sem lehet tagja e társulatnak. Ne csaljon meg senkit a szabadkőművesek csalfa hírneve, mert ha úgy látszik is, hogy nem kívánnak olyasmit, ami a vallás és erkölcs szentségével ellenkezik, mégis mivel a társulat egész lényege és célja bűnös és gonosz, velők társulni, terveiket előmozdítani semmi szín alatt sem szabad.

¹¹ Epist. CXXVII. al. III., ad Volus c. V. n. 20.

Továbbá kitartó tanítás és lelkesítés által a nép zömét arra kell bírni, hogy a vallás igazságait szorgalmasan tanulni igyekezzenek; evégből nagyon ajánljuk, hogy korszerű iratokkal, szent beszédekkel, azon szent igazságok elemeit magyarázzátok, melyek a keresztény bölcséletet alkotják. Ezzel azt érzük el, hogy az emberek elméje a tudomány segélyével kijózanodik s a tévely sokféle alakjai, a bűn különféle csábítása ellen megizmosodik, főleg napjainkban, midőn oly nagy az írásban a szabadosság s oly kielégíthetetlen a tanulási vágy. Ez bizonyára nehéz munka, de segítségtekre lesz a papság, ha törekedni fogtok odahatni, hogy az egyrészt erkölcsös életet éljen, másrészt a tudományokban is jártas legyen. Ily fontos és dicső cél azonban azon világi férfiak közreműködését is kívánja, kik a vallás és haza szeretetét – jámborság- és tudománnyal egyesítik. Tömörítvén ilyképpen az erőket, arra törekedjétek, tisztelendő testvérek, hogy az emberek az egyházat megismerjék és szeressék, mert hiszen minél jobban ismerik, mentől nagyobb lesz az iránta való vonzalom, annál inkább kerülnek s megutálják a titkos társulatokat. Mihez képest élve a kedvező alkalommal, ismételjük amit máskor előadtunk. Szükséges, hogy szent Ferenc harmadik rendjét, melynek fegyelmét mérsékeljük, ápoljátok és terjesszétek. E rend alapítójának ugyanis az volt a célja, hogy az embereket Krisztus követésére, az egyház szeretetére s a keresztény erények gyakorlására buzdítsa és serkentse; ennél fogva sokat tehet a vészterhes társulatok mértelyének kiirtására is.

Terjedjen tehát mindinkább s napról-napra ezen szent egyesület; mert sok üdvös eredménye lesz, első sorban pedig az, hogy az emberek a szabadság, testvériség és jogegyenlőség áldásait élvezni fogják, nem azt, melyet a szabadkőművesek fonákul kigondoltak, de azt, melyet Krisztus Urunk szerzett az emberiségnek s melyet szent Ferenc követett. Az „*Isten fiainak*” szabadságát értjük, mely által sem a sátánnak, sem a kéjvágyaknak, ezen legkegyetlenebb zsarnokoknak, nem szolgálunk; olyan testvériséget, melynek eredete az Istenben, mindenek teremtőjében és atyjában van, olyan egyenlőséget, mely az igazság és szeretet alapjain nyugodva, az emberek között minden különbséget meg nem szüntet, hanem az élet, a kötelem, a törekvések különféleségéből azon bámulatraméltó érzelemegységet, azon összhangzatot hozza létre, mely az államnak hasznára van s méltóságát emeli.

Harmadszor, elődeink bölcsen egy intézményt hoztak létre, mely időközben szünetelt ugyan, de mely a jelen időben mintaképül szolgálhat. Az ipariskolákat és ipartársulatokat értjük, melyek a vallás vezetése mellett, éppúgy alkalmasak a vagyon, mint a tiszta erkölcs védelmére. Ezen társulatok hasznát amint sok időn keresztül s nagy megpróbáltatások között élvezték őseink, kétségkívül érezni fogja korunk is annál is inkább, mert nagyon is alkalmasak a titkos társulatok hatalmának megtörésére. A nyomorban sínlődő iparosok amellet, hogy helyzetüknél fogva leginkább szorulnak szeretetre és vigasztalásra, a titkos társulatok családságainak, álnok csábításainak és fogásainak is leginkább vannak kitéve. Ez okon irgalmas kegyelettel segíteni és a jó társulatokba édesgetni kell őket, hogy elkerüljék a rosszakat. Ennél fogva nagyon szeretnők, ha ezen egyesületek, idomítva a mai időkhez, a püspökök védnöksége alatt, a nép üdvére ismét behozatnának. S nem csekély örömünkre szolgál, hogy sok helyen ily társulatok s védnöki egyesületek már is életbe léptek s céljuk az, hogy egyrészt a szegények tisztességes osztályát segítsék, gyermekeiket, családjukat védszárnyaik alá vegyék és oltalmazzák, másrészt a vallás tanait és annak gyakorlását, az erkölcsök tisztaságát megvédjék. Nem lehet elhallgatnunk e helyen azon dicső társulatot sem, mely szent Vince nevét viseli, s mely az alsó néposztály sorsának javítása körül oly sok érdemet szerzett s általános példa gyanánt tündöklök. Ismeretes dolog, hogy mit mivel e társulat, s mit akar; minden törekvése oda irányul, hogy a szegényeknek és szerencsétleneknek sok leleményességgel és csodálatos szerénységgel segélyt nyújtson; s minél kevésbé akar láttatni, annál közelebb áll a keresztény szeretethez s annál üdvösebben enyhíti a nyomort.

Negyedszer, hogy céljainkat annál könnyebben elérjük, kiváltképpen kegyeletes gondjaitokba ajánljuk a fiatal nemzedéket, a társadalom reményét. A legfőbb súlyt ennek tanítására fektessétek; soha sem véljétek elegendőnek az örökösödést, hogy az ifjúság azon iskolákba ne járjon, melyekben őket a titkos társulatok mételyes szelétől féltetni kell. Szülék, hitoktatók, lelkészek a keresztény tanítás alkalmával intsek, figyelmeztessék a gyermekeket és tanítványokat, hogy milyen kárhozatos társulatok ezek, hogy idejekorán megismerjék az álnok és ezerféle fogásokat, melyeket használnak, hogy az embereket törbe ejtsék. Sőt a kiknek kötelességök az ifjúságot a szentségek fölveteléhez előkészíteni, jól teszik, ha a gondjaikra bízott ifjakkal megfogadtatják, hogy szüleik tudta és akarata, lelkipásztoruk fölszólítása s gyóntatójuk tanácsa nélkül, soha semmiféle társulatba nem lépnek.

Mindazonáltal jól tudjuk, hogy ezen közös törekvésünk, mellyel az Úr szőlőjéből a kárhozatos magvakat kitépni igyekszünk, csakis akkor lesz foganatos, ha az Úr kegyesen megsegít. Ennélfogva soha sem szűnjünk kérni az ő segítségét és pedig oly hévvel, aminőt a veszély és szükség nagysága igényel. Arcátlanul viseli magát, elért eredményével dicsekszik a szabadkőművesség; vakmerősége immár nem ismer határt. Tagjai mind ádáz szövetségre léptek s titkos egyetértésben működve, egymást nagyobb gonoszság elkövetésére bátorítják. Ily iszonyú támadás hasonló védelmet kíván; t. i. hogy a jók együttesen imádkozzanak és azon legyenek, hogy egy mindent felölelő ima és cselekvési társulatot alakítsanak. Arra kérjük tehát híveinket, hogy egy szívvel, egy lélekkel az elhatalmasodó társulatok rohama ellen rendületlenül megálljanak; buzgó foházkodással Istenhez emeljék esedező kezeiket és kérjék, hogy a keresztény név ismét dicsó legyen és virágozzék, az egyház visszanyerje szabadságát, a tévelygők észre térjenek; a tévely az igazságnak, a bűn az erénynek helyet engedjen. Védőnk és szószólónk legyen a Boldogságos szűz Mária, az Isten anyja, ki fogantatása legelső pillanatában legyőzte a sátánt, s kérjük őt, hogy legyen kegyes megmutatni erejét azon szekták ellen, melyekben a sátán álnoksága és szilaj gonoszsága új erőt nyer. Esedezzünk az égi angyalok fejedelméhez, szent Mihályhoz, ki a pokoli ellenséget elűzte; továbbá szent Józsefhez, szűz Mária jegyeséhez, az egyház égi pártfogójához, Péter és Pál főapostolokhoz, kik a kereszténység buzgó terjesztői s legyőzhetetlen védői. Ezeknek pártfogása, és a közimák állhatatossága által reméljük, hogy Isten ezen súlyos megpróbáltatások között kegyesen segíteni fog a társadalmon.

Az isteni áldások és kegyeletünk zálogát, apostoli áldásunkat szívünk teljéből adjuk, tő testvérek, rátok a papságra és a gondjaitokra bízott keresztény hívőkre.

Kelt Rómában, az 1884. évi április 20-án, pápaságunk hetedik évében. XIII. Leo Pápa.

Függelék: Humanum Genus (latin)

SS. D.N. LEONIS PAPAE XIII
 EPISTOLA ENCYCLICA
 HUMANUM GENUS
 SSmi D.N. LEONIS XIII
 DE SECTA MASSONUM
 LEO PP. XIII
 VENERABILES FRATRES SALUTEM
 ET APOSTOLICAM BENEDICTIONEM

Humanum Genus, posteaquam a creatore, munerumque caelestium largitore Deo, invidia Diaboli, miserrime defecit, in partes duas diversas adversasque discessit; quarum altera assidue pro veritate et virtute propugnat, altera pro iis, quae virtuti sunt veritatisque contraria. – Alterum Dei est in terris regnum, vera scilicet Iesu Christi Ecclesia, cui qui volunt ex animo et convenienter ad salutem adhaerescere, necesse est Deo et Unigenito Filio eius tota mente ac summa voluntate servire; alterum Satanae est regnum, cuius in ditione et potestate sunt quicumque funesta ducis sui et primorum parentum exempla secuti, parere divinae aeternaeque legi recusant, et multa posthabito Deo, multa contra Deum contendunt. Duplex hoc regnum, duarum instar civitatum contrariis legibus contraria in studia abeuntium, acute vidit descriptisque Augustinus, et utriusque efficientem causam subtili brevitate complexus est, iis verbis: fecerunt civitates duas amores duo: terrenam scilicet amor sui usque ad contemptum Dei: caelestem vero amor Dei usque ad contemptum sui (De Civit. Dei Lib. XIV, c. 17). – Vario ac multiplici cum armorum tum dimicationis genere altera adversus alteram omni saeculorum aetate confligit, quamquam non eodem semper ardore atque impetu. Hoc autem tempore, qui deterioribus favent partibus videntur simul conspirare vehementissimeque cuncti contendere, auctore et adiutrice ea, quam Massomum appellant, longe lateque diffusa et firmiter constituta hominum societate. Nihil enim iam dissimulantes consilia sua, excitant sese adversus Dei numen audacissime: Ecclesiae sanctae perniciem palam aperteque moliuntur, idque eo proposito, ut gentes christianas partis per Iesum Christum Servatorem beneficiis, si fieri posset, funditus despolient. – Quibus Nos ingemiscentes malis, illud saepe ad Deum clamare, urgente animum caritate, compellimur: Ecce inimici tui sonuerunt, et qui oderunt te, extulerunt caput. Super populum tuum malignaverunt consilium: et cogitaverunt adversus sanctos tuos. Dixerunt: venite, et disperdamus eos de gente (Ps. LXXXII, v. 2-4).

In tam praesenti discrimine, in tam immani pertinacique christiani nominis oppugnatione, Nostrum est indicare periculum, designare adversarios, horumque consiliis atque artibus, quantum possumus, resistere ut aeternum ne pereant quorum Nobis est commissa salus: et Iesu Christi regnum, quod tuendum accepimus, non modo stet et permaneat integrum, sed novis usque incrementis ubique terrarum amplificetur.

Romani Pontifices Decessores Nostri, pro salute populi christiani sedulo vigilantes, hunc tam capitalem hostem ex occultae coniuraxionis tenebris prosilientem, quis esset, quid vellet, celeriter agnoverunt; iidemque praecipientes cogitatione futura, principes simul et populos, signo velut dato, monuerunt ne se paratis ad decipiendum artibus insidiisque capi paterentur. – Prima significatio periculi per Clementem XII anno 1738 facta (Const. In eminenti, die 24 Aprilis 1738): cuius est a Benedicto XIV (Const. Providas, die 18 Maii 1751) confirmata ac renovata Constitutio. Utriusque vestigiis ingressus est Pius VII (Const. Ecclesiam a Iesu Christo, die 13 Septembris 1821): ac Leo XII Constitutione Apostolica Quo graviora (Const.

data die 13 Martii 1825) superiorum Pontificum hac de re acta et decreta complexus, rata ac firma in perpetuum esse iussit. In eadem sententiam Pius VIII, (Encyc. Traditi, die 21 maii 1829) Gregorius XVI (Encyc. Mirari, die 15 Augusti 1832), persaepe vero Pius IX (Encyc. Qui pluribus, die 9 novemb. 1846 – Alloc. Multiplices inter, die 25 Septem 1865, etc.) locuti sunt.

Videlicet cum sectae Massonicae institutum et ingenium compertum esset ex manifestis rerum indiciis, cognitione caussarum, prolatis in lucem legibus eius, ritibus, commentariis, ipsis saepe accedentibus testimoniis eorum qui essent conscii, haec Apostolica Sedes denunciavit aperteque edixit, sectam Massonum, contra ius fasque constitutam, non minus esse christianae rei, quam civitati perniciosam: propositisque poenis, quibus solet Ecclesia gravius in sones animadvertere, interdixit atque imperavit ne quis illi nomen societati daret. Qua ex re irati gregales, earum vim sententiarum subterfugere aut debilitare se posse partim contemnendo, partim calumniando rati, Pontifices maximos, qui ea decreverant, criminati sunt aut non iusta decrevisse, aut modum in decernendo transisse. Hac sane ratione Constitutionum Apostolicarum Clementis XII, Benedicti XIV, itemque Pii VII et Pii IX conati sunt auctoritatem et pondus eludere. Verum in ipsa illa societate non defuere, qui vel inviti faterentur, quod erat a romanis Pontificibus factum, id esse, spectata doctrina disciplinaque catholica, iure factum. In quo Pontificibus valde assentiri plures viri principes rerumque publicarum rectores visi sunt, quibus curae fuit societatem Massonicam vel apud Apostolicam Sedem arguere, vel per se, latis in id legibus, noxae damnare, ut in Hollandia, Austria, Helvetia, Hispania, Bavaria, Sabaudia aliisque Italiae partibus.

Quod tamen prae ceteris interest, prudentiam Decessorum Nostrorum rerum eventus comprobavit. Ipsorum enim providae paternaeque curae nec semper nec ubique optatos habuerunt exitus: idque vel hominum, qui in ea noxa essent, simulatione et astu, vel inconsiderata, levitate ceterorum, quorum maxime interfuisset diligenter attendere. Quare unius saeculi dimidiatique spatio secta Massonum ad incrementa properavit opinione maiora; inferendoque sese per audaciam et dolos in omnes reipublicae ordines, tantum iam posse coepit, ut prope dominari in civitatibus videatur. Ex hoc tam celeri formidolosoque cursu illa revera est in Ecclesiam, in potestatem principum, in salutem publicam perniciēs consecuta, quam Decessores Nostri multo ante providerant. Eo enim perventum est, ut valde sit reliquo tempore metuendum non Ecclesiae quidem, quae longe firmiter habet fundamentum, quam ut hominum opera labefactari queat, sed earum caussa civitatum, in quibus nimis polleat ea, de qua loquimur, aut aliae hominum sectae non absimiles, quae priori illi sese administras et satellites impertiunt.

His de caussis, ubi primum ad Ecclesiae gubernacula accessimus, vidimus planeque sensimus huic tanto malo resistere oppositu auctoritatis Nostrae, quoad fieri posset, oportere. – Sane opportunam saepius occasionem nacti, persecuti sumus praecipua quaedam doctrinarum capita, in quas Massonicarum opinionum influxisse maxime perversitas videbatur. Ita Litteris Nostris Encyclicis Quod Apostolici muneris aggressi sumus Socialistarum et Communistarum portenta convincere: aliis deinceps Arcanum veram germanamque notionem societatis domesticae, cuius est in matrimonio fons et, origo, tuendam et explicandam curavimus: iis insuper, quarum initium est Diuturnum, potestatis politicae formam ad principia christianae sapientiae expressam proposuimus, cum ipsa rerum natura, cum populorum principumque salute mirifice cohaerentem. Nunc autem, Decessorum Nostrorum exemplo, in Massonicam ipsam societatem, in doctrinam eius universam, et consilia, et sentiendi consuetudinem et agendi, animum recta intendere decrevimus, quo vis illius malefica magis magisque illustretur, idque valeat ad funestae pestis prohibenda contagia.

Variae sunt hominum sectae, quae quamquam nomine, ritu, forma, origine differentes, cum tamen communionem quadam propositi summarumque sententiarum similitudine inter se

contineantur, re congruunt cum secta Massonum, quae cuiusdam est instar centri unde abeunt et quo redeunt universae. Quae quamvis nunc nolle admodum videantur latere in tenebris, et suos agant coetus in luce oculisque civium, et suas edant ephemeridas, nihilominus tamen, re penitus perspecta, genus societatum clandestinarum moremque retinent. Plura quippe in iis sunt arcanis similia, quae non externos solum, sed gregales etiam bene multos exquisitissima diligentia celari lex est: cuiusmodi sunt intima atque ultima consilia, summi factionum principes, occulta quaedam et intestina conventicula: item decreta, et qua via, quibus auxiliis perficienda. Huc sane facit multiplex illud inter socios discrimen et iuris et officii et muneris: huc rata ordinum graduumque distinctio, et illa, qua reguntur, severitas disciplinae. Initiales spondere, immo praecipuo sacramento iurare ut plurimum iubentur, nemini se ullo unquam tempore ullo modo socios, notas, doctrinas indicaturos. Sic ementita specie eodemque semper tenore simulationis quam maxime Massones, ut olim Manichaei, laborant abdere sese, nullosque, praeter suos, habere testes. Latebras commodum quaerunt, sumpta sibi litteratorum sophorumve persona, eruditionis caussa sociatorum: habent in lingua promptum cultioris urbanitatis studium, tenuioris plebis caritatem: unice velle se meliores res multitudini quaerere, et quae habentur in civili societate commoda cum quamplurimis communicare. Quae quidem consilia quamvis vera essent, nequaquam tamen in istis omnia. Praeterea qui cooptati sunt, promittant ac recipiant necesse est, ducibus ac magistris se dicto audientes futuros cum obsequio fideque maxima: ad quemlibet eorum nutum significationemque paratos, imperata facturos; si secus fecerint, tum dira omnia ac mortem ipsam non recusare. Revera si qui prodidisse disciplinam, vel mandatis restitisse iudicentur, supplicium de iis non raro sumitur, et audacia quidem ac dexteritate tanta, ut speculatricem ac vindicem scelerum iustitiam sicarius persaepe fallat. – Atqui simulare, et velle in occulto latere; obligare sibi homines, tamquam mancipia, tenacissimo nexu, nec satis declarata caussa: alieno addictos arbitrio ad omne facinus adhibere: armare ad caedem dextras, quaesita impunitate peccandi, immanitas quaedam est, quam rerum natura non patitur. Quapropter societatem, de qua loquimur, eum iustitia et naturali honestate pugnare, ratio et veritas ipsa convincit.

Eo vel magis, quod ipsius naturam ab honestate dissidentem alia quoque argumenta eademque illustria redarguunt. Ut enim magna sit in hominibus astutia celandi consuetudoque mentiendi, fieri tamen non potest, ut unaquaeque caussa ex iis rebus, quarum caussa est, qualis in se sit non aliqua ratione appareat. Non potest arbor bona malos fructus facere; neque arbor mala bonos fructus facere (Matth. VII, 18).

Fructus autem secta Massonum perniciosos gignit maximaque acerbitate, permixtos. Nam ex certissimis indiciis, quae supra commemoravimus, erumpit illud, quod est consiliorum suorum ultimum, scilicet evertere funditus omnem eam, quam instituta christiana pepererunt, disciplinam religionis reique publicae, novamque ad ingenium suum extruere, ductis e medio Naturalismo fundamentis et legibus.

Haec, quae diximus aut dicturi sumus, de secta Massonica intelligi oportet spectata in genere suo, et quatenus sibi cognatas foederatasque complectitur societates: non autem de sectatoribus earum singulis. In quorum numero utique possunt esse, nec pauci, qui quamvis culpa non careant quod sese istius modi implicuerunt societatibus, tamen nec sint flagitiose factorum per se ipsi participes, et illud ultimum ignorent quod illae nituntur adipisci. Similiter ex consociationibus ipsis nonnullae fortasse nequaquam probant conclusiones quasdam extremas, quas, cum ex principiis communibus necessario consequantur, consentaneum esset amplexari, nisi per se foeditate sua turpitudine ipsa deterreret. Item nonnullas locorum temporumve ratio suadet minora conari, quam aut ipsae vellent aut ceterae solent: non idcirco tamen alienae a Massonico foedere putandae, quia Massonicum foedus non tam est ab actis perfectisque rebus, quam a sententiarum summa iudicandum.

Iamvero Naturalistarum caput est, quod nomine ipso satis declarant humanam naturam humanamque rationem cunctis in rebus magistram esse et principem oportere. Quo

constituto, officia erga Deum vel minus curant, vel opinionibus pervertunt errantibus et vagis. Negant enim quicquam esse Deo auctore traditum: nullum probant de religione dogma, nihil veri, quod non hominum intelligentia comprehendat, nullum magistrum, cui propter auctoritatem officii sit iure credendum. Quoniam autem munus est Ecclesiae catholicae singulare sibi que unice proprium doctrinas divinitus acceptas auctoritatemque magisterii cum ceteris ad salutem caelestibus adiumentis plene complecti et incorrupta integritate tueri, idcirco in ipsam maxima est inimicorum iracundia impetusque conversus. – Nunc vero in iis rebus, quae religionem attingunt, spectetur quid agat, praesertim ubi est ad agendi licentiam uberior, secta Massonum: omninoque iudicetur, nonne plane re exequi Naturalistarum decreta velle videatur. Longo sane pertinacique labore in id datur opera, nihil ut Ecclesiae magisterium nihil auctoritas in civitate possit: ob eamque causam vulgo praedicant et pugnant, rem sacram remque civilem esse penitus distrahendas. Quo facto saluberrimam religionis catholicae virtutem a legibus, ab administratione reipublicae excludunt: illudque est consequens, ut praeter instituta ac praecepta Ecclesiae totas constituendas putent civitates. – Nec vero non curare Ecclesiam, optimam ducem, satis habent, nisi hostiliter faciendo laeserint. Et sane fundamenta ipsa religionis catholicae adoriri fando, scribendo, docendo, impune licet: non iuribus Ecclesiae parcitur, non munera, quibus est divinitus aucta, salva sunt. Agendarum rerum facultas quam minima illi relinquunt, idque legibus specie quidem non nimis vim inferentibus, re vera natis ad impediendam libertatem. Item impositas Clero videmus leges singulares et graves, multum ut ei de numero, multum de rebus necessariis in dies decedat: reliquias bonorum Ecclesiae maximis adstrictas vinculis, potestati et arbitrio administratorum reipublicae permissas: sodalitates ordinum religiosorum sublatas, dissipatas.

At vero in Sedem Apostolicam romanumque Pontificem longe est inimicorum incitata contentio. Is quidem primum fictis de causis deturbatus est propugnaculo libertatis iurisque sui, principatu civili: mox in statum compulsus iniquum simul et obiectis undique difficultatibus intolerabilem: donec ad haec tempora perventum est, quibus sectarum fautores, quod abscondite secum agitarant diu, aperte denunciant, sacram tollendam Pontificum potestatem, ipsumque divino iure institutum funditus delendum Pontificatum. Quam rem, si cetera deessent, satis indicat hominum qui conscii sunt testimonium, quorum plerique cum saepe alias, tum recenti memoria rursus hoc Massonum verum esse declararunt, velle eos maxime exercere catholicum nomen implacabilibus inimicitiis, nec ante quieturos, quam excisa omnia viderint, quaecumque summi Pontifices religionis causa instituissent. – Quod si, qui adscribuntur in numerum, nequaquam eiurare conceptis verbis instituta catholica iubentur, id sane tantum abest, ut consiliis Massonum repugnet, ut potius adserviat. Primum enim simplices et incautos facile decipiunt hac via, multoque pluribus invitamenta praebent. Tum vero obviis quibuslibet ex quovis religionis ritu accipiendis, hoc assequuntur, ut re ipsa suadeant magnum illum huius temporis errorem, religionis curam relinqui oportere in mediis, nec ullum esse inter genera discrimen. Quae quidem ratio comparata ad interitum est religionum omnium, nominatim ad catholicae, quae cum una ex omnibus vera sit, exaequari cum ceteris sine iniuria summa non potest.

Sed longius Naturalistae progrediuntur. In maximis enim rebus tota errare via audacter ingressi, praecipiti cursu ad extrema delabuntur, sive humanae imbecillitate naturae, sive consilio iustas superbiae poenas repetentis Dei. Ita fit, ut illis ne ea quidem certa et fixa permaneant, quae naturali lumine rationis perspiciuntur, qualia profecto illa sunt, Deum esse, animos hominum ab omni esse materiae concretione segregatos, eosdemque immortales. – Atqui secta Massonum ad hos ipsos scopulos non dissimili cursus errore adhaerescit. Quamvis enim Deum esse generatim profiteantur, id tamen non haerere in singulorum mentibus firma assensione iudicioque stabili constitutum, ipsi sibi sunt testes. Neque enim dissimulant, hanc de Deo quaestionem maximum apud ipsos esse fontem causamque dissidii: immo non mediocrem hac ipsa de re constat extitisse inter eos proximo etiam tempore

contentionem. Re autem vera initiatis magnam secta licentiam dat, ut alterutrum liceat suo iure defendere, Deum esse, Deum nullum esse: et qui nullum esse prae fracte contendant, tam facile initiantur, quam qui Deum esse opinantur quidem, sed de eo prava sentiunt, ut Pantheistae solent: quod nihil est aliud, quam divinae naturae absurdam quamdam speciem retinere, veritatem tollere. Quo everso infirmatove maximo fundamento, consequens est ut illa quoque vacillent, quae natura admonente cognoscuntur, cunctas res libera creatoris Dei voluntate extitisse: mundum providentia regi: nullum esse animorum interitum: huic, quae in terris agitur, hominum vitae successuram alteram eamque sempiternam.

His autem dilapsis, quae sunt tamquam naturae principia, ad cognitionem usumque praecipua, quales futuri sint privati publicique mores, facile apparet. – Silemus de virtutibus diviniis, quas absque singulari Dei munere et dono nec exercere potest quisquam, nec consequi: quarum profecto necesse est nullum in iis vestigium reperiri, qui redemptionem generis humani, qui gratiam caelestem, qui sacramenta, adipiscendamque in caelis felicitatem pro ignotis aspernantur. – De officiis loquimur, quae a naturali honestate ducuntur. Mundi enim opifex idemque providus gubernator Deus: lex aeterna naturalem ordinem conservari iubens, perturbari vetans: ultimus hominum finis multo excelsior rebus humanis extra haec mundana hospitia constitutus: hi fontes, haec principia sunt totius iustitiae et honestatis. Ea si tollantur, quod Naturalistae idemque Massones solent, continuo iusti et iniusti scientia ubi consistat, et quo se tueatur omnino non habebit. Et sane disciplina morum, quae Massonum familiae probatur unice, et qua informari adolescentem aetatem contendunt oportere, ea est quam et civicam nominant et solutam ac liberam; scilicet in qua opinio nulla sit religionis inclusa. At vero quam inops illa sit, quam firmitatis expers, et ad omnem auram cupiditatum mobilis, satis ostenditur ex iis, qui partim iam apparent, poenitendis fructibus. Ubi enim regnare illa liberius coepit, demota loco institutione christiana, ibi celeriter deperire probi integrique mores: opinionum tetra portenta convalescere: plenoque gradu audacia ascendere maleficiorum. Quod quidem vulgo conqueruntur et deplorant: idemque non pauci ex iis, qui minime vellent, perspicua veritate compulsi, haud raro testantur.

Praeterea, quoniam est hominum natura primi labe peccati inquinata, et ob hanc causam multo ad vitia quam ad virtutes propensior, hoc omnino ad honestatem requiritur, cohibere motus animi turbidos et appetitus obedientes rationi. In quo certamine despicientia saepissime adhibenda est rerum humanarum, maximique exhauriendi labores ac molestiae, quo suum semper teneat ratio victrix principatum. Verum Nutaralistae et Massones, nulla adhibita iis rebus fide, quas Deo auctore cognovimus, parentem generis humani negant deliquisse: proptereaque liberum arbitrium nihil viribus attenuatum et inclinatum (Conc. Trid. Sess. VI, De Iustif, c. 1) putant. Quinimo exaggerantes naturae virtutem et excellentiam, in eaque principium et normam iustitiae unice collocantes, ne cogitare quidem possunt, ad sedandos illius impetus regendosque appetitus assidua contentione et summa opus esse constantia. Ex quo videmus vulgo suppeditari hominibus illecebras multas cupiditatum: ephemeridas commentariosque nulla nec temperantia nec verecundia: ludos scenicos ad licentiam insignes: argumenta artium ex iis, quas vocant verismi, legibus proterve quaesita: excogitata subtiliter vitae artificia delicatae et mollis: omnia denique conquisita voluptatum blandimenta, quibus sopita virtus conniveat. In quo flagitiose faciunt, sed sibi admodum constant, qui expectationem tollunt bonorum caelestium, omnemque ad res mortales felicitatem adiciunt et quasi demergunt in terram.

Quae autem commemorata sunt illud confirmare potest non tam re, quam dictu inopinatum. Cum enim hominibus versutis et callidis nemo fere soleat tam obnoxie servire, quam quorum est cupiditatum dominatu enervatus et fractus animus, reperti in secta Massonum sunt, qui edicerent ac proponerent, consilio et arte enitendum ut infinita vitiorum licentia exsaturetur multitudo: hoc enim facto, in potestate sibi et arbitrio ad quaelibet audenda facile futuram.

Quod ad convictum attinet domesticum, his fere continetur omnis Naturalistarum disciplina. Matrimonium ad negotiorum contrahendorum pertinere genus: rescindi ad voluntatem eorum, qui contraxerint, iure posse: penes gubernatores rei civilis esse in maritale vinculum potestatem. In educandis liberis nihil de religione praecipiat ex certa destinataque sententia: integrum singulis esto, cum adoleverit aetas, quod maluerint sequi. – Atqui haec ipsa assentiuntur plane Massones: neque assentiuntur solum, sed iamdiu student in morem consuetudinemque deducere. Multis iam in regionibus, iisdemque catholici nominis, constitutum est ut, praeter coniunctas ritu civili, iustae ne habeantur nuptiae: alibi divortia fieri, lege licet: alibi, ut quamprimum liceat, datur opera. Ita ad illud festinat cursus, ut matrimonia in aliam naturam convertantur, hoc est in coniunctiones instabiles et fluxas, quas libido conglutinet, et eadem mutata dissolvat. – Summa autem conspiratione voluntatum illuc etiam spectat secta Massonum, ut institutionem ad se rapiat adolescentium. Mollem enim et flexibilem aetatem facile se posse sentiunt arbitrato suo fingere, et, quo velint, torquere: eaque re nihil esse opportunius ad sobolem civium, qualem ipsi meditantur, talem reipublicae educendam. Quocirca in educatione doctrinaque puerili nullas Ecclesiae ministris nec magisterii nec vigilantiae sinunt esse partes: pluribusque iam locis consecuti sunt, ut omnis sit penes viros laicos adolescentium institutio: itemque ut in mores informandos nihil admisceatur de iis, quae hominem iungunt Deo, permagnis sanctissimisque officiis.

Sequuntur civilis decreta prudentiae. Quo in genere statuunt Naturalistae, homines eodem esse iure omnes, et aequa ac pari in omnes partes conditione: unumquemque esse natura liberum: imperandi alteri ius habere neminem: velle autem, ut homines cuiusquam auctoritati pareant, aliunde quam ex ipsis quaesitae, id quidem esse vim inferre. Omnia igitur in libero populo esse: imperium iussu vel concessu populi teneri, ita quidem, ut, mutata voluntate populari, principes de gradu deiici vel invitos liceat. Fontem omnium iurium officiorumque civilium vel in multitudine inesse, vel in potestate gubernante civitatem, eaque novissimis informata disciplinis. Praeterea atheam esse rempublicam oportere: in variis religionis formis nullam esse causam, cur alia alii anteponatur: eodem omnes loco habendas.

Haec autem ipsa Massonibus aequae placere, et ad hanc similitudinem atque exemplar velle eos constituere res publicas, plus est cognitum, quam ut demonstrari oporteat. Iamdiu quippe omnibus viribus atque opibus id aperte moliantur: et hoc ipso expediunt viam audacioribus non paucis ad peiora precipitantibus, ut qui aequationem cogitant communionemque omnium bonorum, deleto ordinum et fortunarum in civitate discrimine.

Secta igitur Massonum quid sit, et quod iter affectet ex his quae summatim attigimus, satis elucet. Praecipua ipsorum dogmata tam valde a ratione ac tam manifesto discrepant, ut nihil possit esse perversius. Religionem et Ecclesiam, quam Deus ipse condidit, idemque ad immortalitatem tuetur, velle demoliri, moresque et instituta ethnicorum duodeviginti saeculorum intervallo revocare, insignis stultitiae est impietatisque audacissimae. Neque illud vel horribile minus, vel levius ferendum, quod beneficia repudientur per Iesum Christum benigne parta neque hominibus solum singulis, sed vel familia vel communitate civili consociatis; quae beneficia ipso habentur inimicorum iudicio testimonioque maxima. In huiusmodi voluntate vesana et tetra recognosci propemodum videtur posse illud ipsum, quo Satanus in Iesum Christum ardet, inexpiabile odium ulciscendique libido. – Similiter illud alterum, quod Massones vehementer conantur, recti atque honesti praecipue fundamenta evertere, adiutoresque se praebere iis, qui more pecudum quodcumque libeat, idem licere vellent, nihil est aliud quam genus humanum cum ignominia et dedecore ad interitum impellere. – Augent vero malum ea, quae in societatem cum domesticam tum civilem intenduntur pericula. Quod enim alias exposuimus, inest in matrimonio sacrum et religiosum quiddam omnium fere et gentium et aetatum consensu: divina autem lege cautum esse, ne coniugia dirimi liceat. Ea si profana fiant, si distrahi liceat, consequatur in familia necesse est turba et confusio, excidentibus de dignitate feminis, incerta rerum suarum incolumitatisque

sobole— — Curam vero de religione publice adhibere nullam, et in rebus civicis ordinandis, gerendis, Deum nihilo magis respicere, quam si omnino non esset, temeritas est ipsis ethnicis inaudita; quorum in animo sensuque erat sic penitus affixa non solum opinio Deorum, sed religionis publicae necessitas, ut inveniri urbem facilius sine solo, quam sine Deo posse arbitrarentur. Revera humani generis societas, ad quam sumus natura facti, a Deo constituta est naturae parente: ab eoque tamquam a principio et fonte tota vis et perennitas manat innumerabilium, quibus illa abundat, bonorum. Igitur quemadmodum singuli pie Deum sancteque colere ipsa naturae voce admonemur, propterea quod vitam et bona quae comitantur vitae a Deo accepimus, sic eandem ob causam populi et civitates. Idcirco qui solutam omni religionis officio civilem communitatem volunt, perspicuum est non iniuste solum, sed etiam indocte absurdeque facere.

Quod vero homines ad coniunctionem congregationemque civilem Dei voluntate nascuntur, et potestas imperandi vinculum est civilis societatis tam necessarium ut, eo sublato, illam repente dirumpi necesse sit, consequens est ut imperandi auctoritatem idem gignat, qui genuit societatem. Ex quo intelligitur, imperium in quo sit, quicumque is est, ministrum esse Dei. Quapropter, quatenus finis et natura societatis humanae postulant, legitima potestati iusta praecipienti aequum est parere perinde ac numini omnia moderantes Dei : illudque in primis a veritate abhorret, in populi esse voluntate positum obedientiam, cum libitum fuerit, adiicere. — Similiter, pares inter se homines esse universos, nemo dubitat, si genus et natura communis, si finis ultimus unicuique ad assequendum propositus, si ea, quae inde sponte fluunt, iura et officia spectentur. At vero quia ingenia omnium paria esse non possunt, et alius ab alio distat vel animi vel corporis viribus, plurimaeque sunt morum, voluntatis, naturarum dissimilitudines, idcirco nihil tam est repugnans rationi, quam una velle comprehensione omnia complecti, et illam omnibus partibus expletam aequabilitatem ad vitae civilis instituta traducere. Quemadmodum perfectus corporis habitus ex diversorum existit iunctura et compositione membrorum, quae forma usuque differunt, compacta tamen et suis distributa locis complexionem efficiunt pulcrum specie, firmam viribus, utilitate necessariam: ita in republica hominum quasi partium infinita propemodum est dissimilitudo: qui si habeantur pares arbitriumque singuli suum sequantur, species erit civitatis nulla deformior: si vero dignitatis, studiorum, artium distinctis gradibus, apte ad commune bonum conspirent, bene constitutae civitatis imaginem referent congruentemque naturae.

Ceterum ex iis, quos commemoravimus, turbulentis erroribus, maximae sunt civitatibus extimescendae formidines. Nam sublato Dei metu legumque divinarum verecundia, despecta principum auctoritate, permissa probataque seditionum libidine, proiectis ad licentiam cupiditatibus popularibus, nullo nisi poenarum freno, necessario secutura est rerum omnium commutatio et eversio. Hanc immo commutationem eversionemque consulto meditantur, idque prae se ferunt, plurimi Communistarum et Socialistarum consociati greges: quorum coeptis alienam ne se dixerit secta Massonum, quae et consiliis eorum admodum favet, et summa sententiarum capita cum ipsis habet communia. Quod si nec continuo nec ubique ad extrema experiendo decurrunt, non ipsorum est disciplinae, non voluntati tribuendum, sed virtuti religionis divinae, quae extingui non potest, itemque saniori hominum parti, qui societatum clandestinarum recusantes servitutum, insanos earum conatus forti animo refutant.

Atque utinam omnes stirpem ex fructibus iudicarent, et malorum quae premunt, periculorum quae impendent, semen et initium agnoscerent! Res est cum hoste fallaci et doloso, qui serviens auribus populorum et principum, utrosque mollibus sententiis et assentatione cepit. — Insinuando sese ad viros principes simulatione amicitiae, hoc spectarunt Massones, illos ipsos habere ad opprimendum catholicum nomen socios et adiutores potentes: quibus quo maiores admoverent stimulos, pervicaci calumnia Ecclesiam criminati sunt de potestate iuribusque regiis cum principibus invidiose contendere. His interim artibus quaesita securitate et audacia, plurimum pollere in regendis civitatibus coeperunt, ceterum parati

imperatorum fundamenta quatere, et insequi principes civitatis, insimulare, eiicere, quoties facere secus in gubernando viderentur, quam illi maluissent. – Haud absimili modo populos assentando ludificati sunt. Libertatem prosperitatemque publicam pleno ore personantes, et per Ecclesiam Principesque summos stetisse, quominus ex iniqua servitute et egestate multitudo eriperetur, populo imposuerunt, eumque rerum novarum sollicita tum siti in oppugnationem utriusque potestatis incitaverunt. Nihilominus tamen speratarum commoditatum maior est expectatio, quam veritas: immo vero peius oppressa plebes magnam partem iis ipsis carere cogitur miseriarum solatiis, quae, compositis ad christiana instituta rebus, facile et abunde reperire potuisset. Sed quotquot contra ordinem nituntur divina providentia constitutum, has dare solent superbiae poenas, ut ibi afflictam et miseram offendant fortunam, unde prosperam et ad vota fluentem temere expectavissent.

Ecclesia vero, quod homines obedire praecipue et maxime iubet summo omnium principi Deo, iniuria et falso putaretur aut civili invidere potestati, aut sibi quicquam de iure principum arrogare. Immo quod civili potestati aequum est reddere, id plane iudicio conscientiaque officii decernit esse reddendum. Quod vero ab ipso Deo ius arcessit imperandi, magna est ad civilem auctoritatem dignitatis accessio, et observantiae benevolentiaeque civium colligendae adiumentum non exiguum. Eadem amica pacis, altrix concordiae, materna omnes caritate complectitur; et iuvandis mortalibus unice intenta, iustitiam oportere docet cum clementia, imperium cum aequitate, leges cum moderatione coniungere: nullius ius violandum, ordini tranquillitatisque publicae serviendum, inopiam miserorum, quam maxime fieri potest, privatim et publice sublevandam. Sed propterea putant, ut verba usurpemus Augustini, vel putari volunt, christianam doctrinam utilitati non convenire reipublicae, qui nolunt stare reipublicam firmitate virtutum, sed impunitate vitiorum (Epist. 137, al. Volusianum c. V, n. 20). Quibus cognitis, hoc esset civili prudentiae admodum congruens, et incolumitati communi necessarium principes et populos non cum Massonibus ad labefactandam Ecclesiam, sed cum Ecclesia ad frangendos Massonum impetus conspirare.

Utrumque erit, in hoc tam gravi ac nimis iam pervagato malo Nostrarum est partium, Venerabiles Fratres, applicare animum ad quaerenda remedia. – Quia vero spem remedii optimam et firmissimam intelligimus esse in virtute sitam religionis divinae, quam tanto peius Massones oderunt, quanto magis pertimescunt, ideo caput esse censemus saluberrimam istam adversus communem hostem advocatam adhibere virtutem. Itaque quaecumque romani Pontifices Decessores Nostri decreverunt inceptis et conatibus sectae Massonum impediendis: quaecumque aut deterrendi ab eiusmodi societatibus aut revocandi caussa sanxerunt, omnia Nos et singula rata habemus atque auctoritate Nostra Apostolica confirmamus. In quo quidem plurimum voluntate christianorum confisi, per salutem singulos suam precamur quaesumusque, ut religioni habeant vel minimum ab iis discedere, quae hac de re Sedes Apostolica praeceperit.

Vos autem, Venerabiles Fratres, rogamus, flagitamus, ut collata Nobiscum opera, extirpare impuram hanc luem quae serpit per omnes reipublicae venas, enixe studeatis. Tuenda Vobis est gloria Dei, salus proximorum: quibus rebus in dimicando propositis, non animus Vos, non fortitudo deficiet. Erit prudentiae vestrae iudicare, quibus potissimum rationibus ea, quae obstabunt et impediunt, eluctanda videantur. – Sed quoniam pio auctoritate officii Nostri par est probabilem aliquam rei gerendae rationem Nosmetipsos demonstrare, sic statuite, primum omnium reddendam Massonibus esse suam, dempta persona, faciem: populosque sermone et datis etiam in id Litteris episcopalibus edocendos, quae sint societatum eius generis in blandiendo alliciendoque artificia, et in opinionibus pravitas, et in actionibus turpitudine. Quod pluries Decessores Nostri confirmarunt, nomen sectae Massonum dare nemo sibi quapiam de caussa licere putet, si catholica professio et salus sua tanti apud eum sit, quanti esse debet. Ne quem honestas assimulata decipiat: potest

enim quibusdam videri nihil postulare Massones, quod aperte sit religionis morumve sanctitati contrarium: verumtamen quia sectae ipsius tota in vitio flagitioque est et ratio et caussa, congregare se cum eis, eosve quoquo modo iuvare, rectum est non licere.

Deinde assiduitate dicendi hortandique pertrahere multitudinem oportet ad praecepta religionis diligenter addiscenda: cuius rei gratia valde suademus, ut scriptis et concionibus tempestivis elementa rerum sanctissimarum explanentur, quibus christiana philosophia continetur. Quod illuc pertinet, ut mentes hominum eruditione sanentur et contra multiplices errorum formas et varia invitamenta vitiorum muniantur in hac praesertim et scribendi licentia et inexhausta aviditate discendi. – Magnum sane opus: in quo tamen particeps et socius laborum vestrorum praecipue futurus est Clerus, si fuerit, Vobis adnitentibus, a disciplina vitae, a scientia litterarum probe instructus. Verum tam honesta caussa tamque gravis advocatam desiderat industriam virorum laicorum, qui religionis et patriae caritatem cum probitate doctrinaque coniungant. Consociatis utriusque ordinis viribus, date operam, Venerabiles Fratres, ut Ecclesiam penitus et cognoscant homines et caram habeant: eius enim quanto cognitio fuerit amorque maior, tanto futurum maius est societatum clandestinarum fastidium et fuga. – Quocirca non sine caussa idoneam hanc occasionem nacti, renovamus illud quod alias exposuimus, Ordinem Tertium Franciscalium, cuius paullo ante temperavimus prudenti lenitate disciplinam, perquam studiose propagare tuerique oportere. Eius enim, ut est ab auctore suo constitutus, haec tota est ratio, vocare homines ad imitationem Iesu Christi, ad amorem Ecclesiae, ad omnia virtutum christianarum officia: proptereaque multum posse debet ad societatum nequissimarum suppressendam contagionem. Novetur itaque quotidianis incrementis isthaec sancta sodalitas, unde cum multi expectari possunt fructus, tum ille egregius, ut traducantur animi ad libertatem, ad fraternitatem, ad aequalitatem iuris: non qualia Massones absurde cogitant, sed qualia et Iesus Christus humano generi comparavit et Franciscus secutus est. Libertatem dicimus filiorum Dei per quam nec Satanae, nec cupiditatibus, improbissimis dominis, serviamus: fraternitatem, cuius in Deo communi omnium procreatore et parente consistat origo: aequalitatem, quae iustitiae caritatisque constituta fundamentis, non omnia tollat inter homines discrimina, sed ex vitae, officiorum, studiorumque varietate mirum illum consensum efficiat et quasi concentum, qui natura ad utilitatem pertinet dignitatemque civilem.

Tertio loco una quaedam res est, a maioribus sapienter instituta, eademque temporum cursu intermissa, quae tamquam exemplar et forma ad simile aliquid valere in praesentia potest. – Scholas seu collegia opificum intelligimus, rebus simul et moribus duc religione, tutandis. Quorum collegiorum utilitatem si maiores nostri diuturni temporis usu et periclitatione senserunt, sentiet fortasse magis aetas nostra, propterea quod singularem habent ad elidendas sectarum vires opportunitatem. Qui mercede manuum inopiam tolerant, praeterquam quod ipsa eorum conditione uni ex omnibus sunt caritate solacioque dignissimi maxime praeterea patent illecebris grassantium per fraudes et dolos. Quare iuvandi sunt maiore qua potest benignitate, et invitandi ad societates honestas, ne pertrahantur ad turpes.

Huius rei caussa collegia illa magnopere vellemus auspiciis patrociniisque Episcoporum convenienter temporibus ad salutem plebis passim restituta. Nec mediocriter Nos delectat, quod pluribus iam locis sodalitates eiusmodi, itemque coetus patronorum constituti sint: quibus propositum utrisque est honestam proletariorum classem iuvare, eorum liberos, familias, praesidio et custodia tegere, in eisque pietatis studia, religionis doctrinam, cum integritate morum tueri. – In quo genere silere hac loco nolumus illam spectaculo exemploque insignem, de populo inferioris ordinis tam praeclare meritam societatem, quae a Vincentio patre nominatur. Cognitum est quid agat, quid velit: scilicet tota in hoc est, ut egentibus et calamitosis suppetias eat ultro, idque sagacitate modestiaque mirabili: quae quo minus videri vult, eo est ad caritatem christianam melior, ad miseriarum levamen opportunior.

Quarto loco, quo facilius id quod volumus assequantur, fidei vigiliaeque vestrae maiorem in modum commendamus iuventem, ut quae spes est societatis humanae. – Partem curarum vestrarum in eius institutione maximam ponite: nec providentiam putetis ullam fore tantam, quin sit adhibenda maior, ut iis adolescens aetas prohibeatur et scholis et magistris, unde pestilens sectarum afflatus metuatur. Parentes, magistri pietatis, Curiones inter christianae doctrinae praeceptiones insistant, Vobis auctoribus, opportune commonere liberos et alumnos de eiusmodi societatum flagitiosa natura, et ut mature cavere discant artes fraudulentas et varias, quas earum propagatores usurpare ad illaqueandos homines consueverunt. Immo qui adolescentulus ad sacra percipienda rite erudiunt, non inepte fecerint, si adducant singulos ut statuam ac recipiant, inscientibus parentibus, aut non auctore vel Curione vel conscientiae iudice, nulla se unquam societate obligaturos.

Verum probe intelligimus, communes labores nostros evellendis his agro Dominico perniciosis seminibus haudquaquam pares futuros, nisi caelestis dominus vineae ad id quod intendimus benigne adiuvent. – Igitur eius opem auxiliumque implorare necesse est studio vehementi ac sollicito, quale et quantum vis periculi et magnitudo necessitatis requirunt. Effert se insolenter, successu gestiens, secta Massonum, nec ullum iam videtur pertinaciae factura modum. Asseclae eius universi nefario quodam foedere et occulta consiliorum communitate iuncti operam sibi mutuam tribuunt, et alteri alteros ad rerum malarum excitant audaciam. Oppugnatio tam vehemens propugnationem postulat parem: nimirum boni omnes amplissimam quamdam coeant opus est et agendi societatem et precandi. Ab eis itaque petimus, ut concordibus animis contra progredientem sectarum vim conferti immotique consistant: iidemque multum gementes tendant Deo manus supplices, ab eoque contendant, ut christianum floreat vigeatque nomen: necessaria libertate Ecclesia potiat: redeant ad sanitatem devii: errores veritati, vitia virtuti aliquando concedant. – Adiutricem et interpretem adhibeamus MARIAM Virginem matrem Dei, ut quae a conceptu ipso Satanam vicit, eadem se impertiat improbarum sectarum potentem, in quibus perspicuum est contumaces illos mali daemonis spiritus cum indomita perfidia et simulatione reviviscere. – Obtestemur principem Angelorum caelestium, depulso rem hostium infernorum, MICHAELEM: item IOSEPHUM Virginis sanctissimae sponsum, Ecclesiae catholicae patronum caelestem salutarem: PETRUM et PAULLUM Apostolos magnos, fidei christianae satores et vindices invictos. Horum patrocinio et communium perseverantia precum futurum confidimus ut coniecto in tot discrimina hominum generi opportune Deus benigneque succurrat.

Caelestium vero munerum et benevolentiae Nostrae testem Vobis, Venerabiles Fratres, Clero populoque universo vigilantiae vestrae commisso Apostolicam Benedictionem peramanter in Domino impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum die XX Aprilis an. MDCCCLXXXIV, Pontificatus Nostri Anno Septimo.

LEO PP. XIII